

Sukupuoli- ja kulttuuritietoinen ohjaus - miten edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta ohjaustyössä?

Ohjaus ja hyvinvointi – Toivoa tulevaisuuteen. RETU-hankkeen loppuseminaari 8.12.2020

Jenni Lahtinen, tohtorikoulutettava, VTM, tutkija, Nuorisotutkimusverkosto

Purkutalkoot

Koulutuksen ja työelämän sukupuolisegregaation purkaminen

ONGELMA 1: Miten nuoret tekevät koulutusvalintoja? Mitä sukupuolittuneita merkityksiä valintoihin liittyy?

ONGELMA 2: Miten sukupuolen mukaista jakoa työ- ja koulutusaloilla voitaisiin lieventää?

Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus & Nuorisotutkimusverkosto

Rahoitus: Valtioneuvoston kanslia, 2017-2019

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Tavoite: Sukupuoli ja kulttuuritietoisten menetelmien kehittäminen opinto- ja uraohjauksen tueksi

Koordinaatio: Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun yliopisto

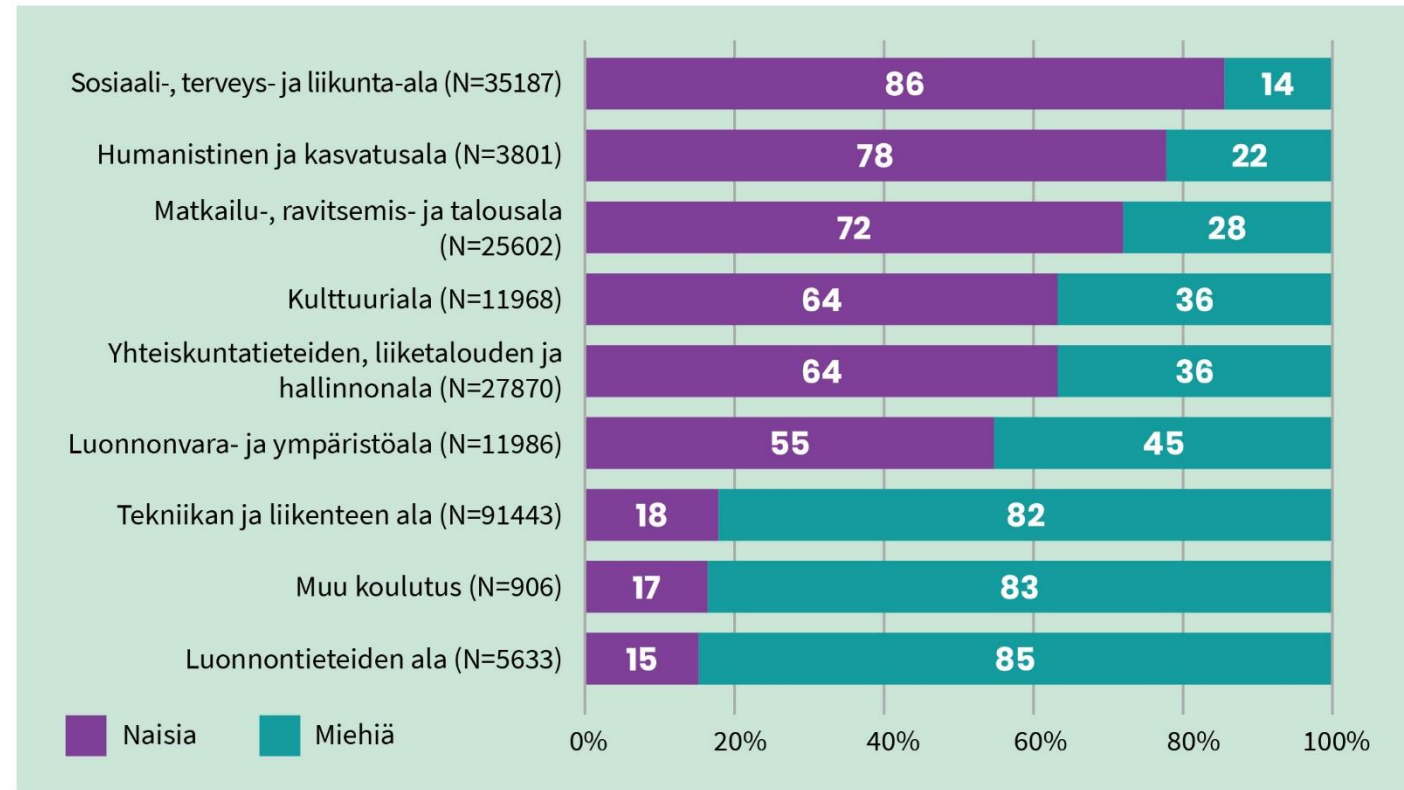
Päärahoittaja: Euroopan sosiaalirahasto/ STM, 2019-2021

Tässä esityksessä:

- Ammatillinen koulutus ja sukupuolen mukaan eriytyneet koulutusalat
- Sukupuolelleen ”epätyypillisillä” aloilla opiskelevien nuorten kokemuksia opiskelusta
- Ohjaus tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäjänä

Ammatillisen koulutuksen sukupuolen mukainen segregaatio

Aineistona Vipunen-tietokannan rekisteriaineisto ammatillisen koulutuksen koulutusvalinnoista vuosilta 2009-2011.

Miksi naisten ja miesten kouluttautuminen eri aloille on ongelma?

Taloudelliset syyt: alakohtaiset työvoimapulat, työmarkkinoiden jäykistyminen, osaavan työvoimapotentialin hukkaaminen

Yksilölliset syyt: yksilöiden valinnanmahdollisuuksien kapeneminen, sukupuolten maailmojen ja kokemusten eriytyminen

Yhteiskunnalliset syyt: naisten ja miesten keskimääräiset palkkaerot, epätasa-arvoinen vallanjako, vanhemmuuden kustannusten epätasainen jakautuminen

Sukupuoli- ja ammattistereotyytiat

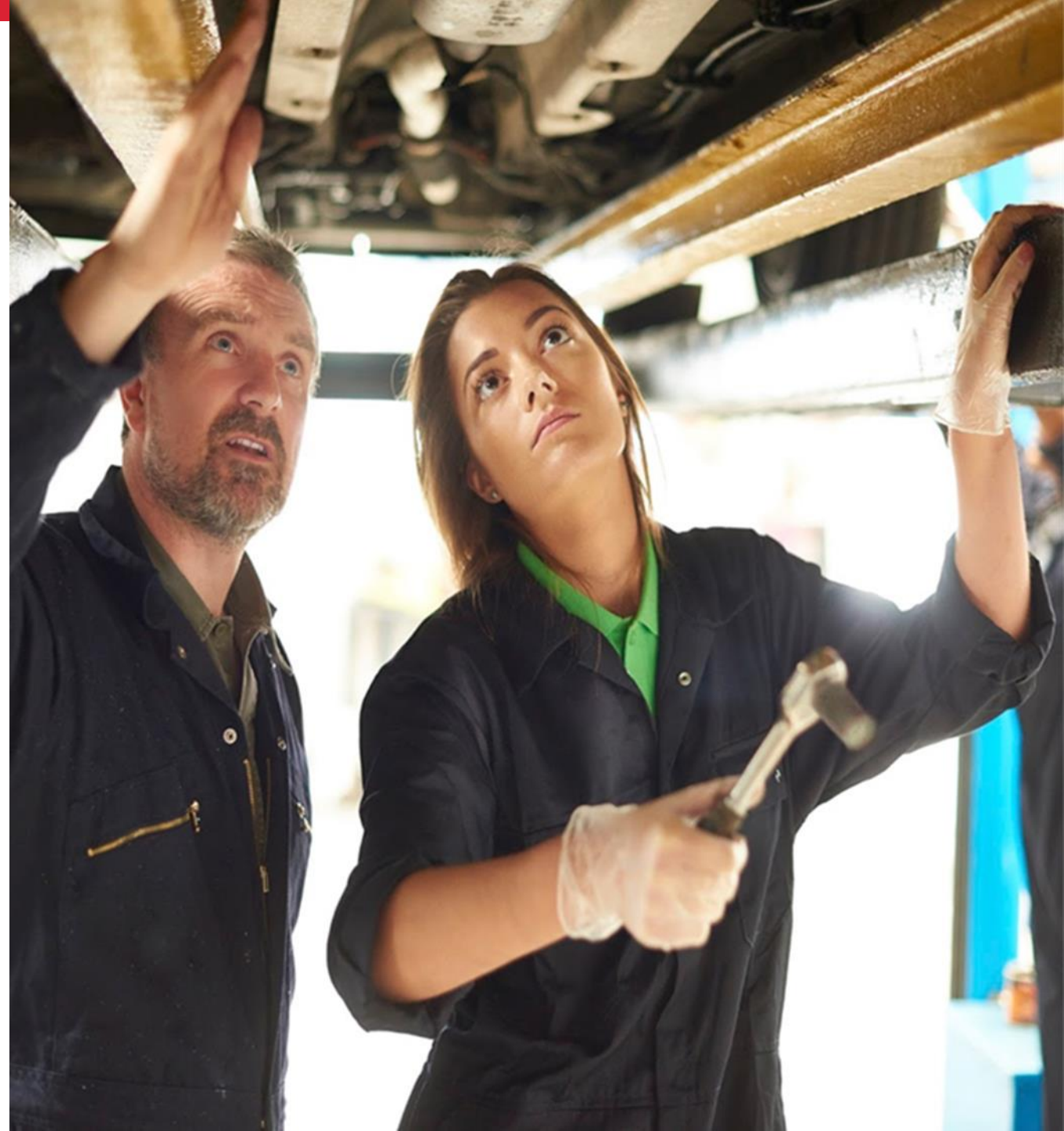

Millaisia kokemuksia sukupuolen perusteella
alojensa ”ainokaisilla” on koulutusalaalta?
(näytelty ja dramatisoitu video)

Ohjaus segregaatien purkamisen välineenä

- on politisoitunut tavoite
- Segregaatiota on pyritty purkamaan viimeiset 40 vuotta kannustamalla nuoria (tyttöjä ja naisia) miesvaltaisille aloille
- Nuoria vastuuttavaa ja yksilökeskeistä

Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä ohjaus

Ohjauksessa tulisi kiinnittää huomiota **sukupuolen, etnisyyden, luokkataustan ja terveyden kaltaisiin eroihin** sekä **tunnistaa eroihin liittyviä yhteiskunnallisia ilmiöitä ja rakenteellisia tekijöitä** (esim. sukupuolittuneet urapolut, rasismi, normit, sukupuolten palkkaerot, esteellisyys, koulutuksen periytyvyys).

- Sukupuoli ja muut erot säätelevät kokemuksiamme ja kuviteltavissa olevia tulevaisuuksia.
- Yksilöllisiltä vaikuttavat kokemukset saattava olla osa laajempaa yhteiskunnallista tai rakenteellista ilmiötä.

Miten tämä liittyy RETU-hankkeeseen?

- Ryhmissä tunnen itseni ulkopuoliseksi (Mistä ulkopuolisuuden tunne kumpuaa, onko taustalla sosiaalisia tekijöitä, kuten sukupoli, seksuaalisuus, luokka, etnisyys, uskonto, terveydentila? Kategorisoidaanko nuori *erilaiseksi* jonkun ominaisuuden perusteella?)
- Lähipiirissä on ihmisiä, joiden puoleen voin kääntyä (Miten perhe ja lähipiiri tukevat tai estävät nuoren toimijuutta? Millaisia työhön ja koulutukseen liittyviä arvoja ja asenteita perheestä on omaksuttu?)
- Minulla on usein tunne, että minua kohdellaan epäkunnioittavasti (Rasismi, vähättely tai syrjintä sukupuolen, vammaisuuden, kulttuuritaustan tai jonkun muun ominaisuuden perusteella)

Kiitos!

Jenni.lahtinen@nuorisotutkimus.fi

+358 44 416 5395

Kirjallisuutta ja hyödyllisiä linkkejä

- Aapola-Kari, Sinikka (2019) Nuorten näkemyksiä sukupuolten tasa-arvosta oppilaitoksissa ja yhteiskunnassa. Teoksessa: Teräsaho, Mia & Närvi, Johanna (toim.) [Näkökulmia sukupuolten tasa-arvoon – analyseja tasa-arvobarometrasta 2017](#). THL:n Raportti 6/2019.
- Hooley, Tristram, Sultana, Ronald & Thomsen, Rie (2018) Career Guidance for Social Justice. Contesting Neoliberalism. Routledge.
- Lahtinen, Jenni & Aapola-Kari, Sinikka (2020) [Tasa-arvon mallimaan sitkeä sukupuolierottelu](#). Ilmiö - sosiologinen media kaikille.
- Määttä, Mirja & Souto, Anne-Mari (toim.) (2020) [Tutkittu ja tulkittu Ohjaamo. Nuorten ohjas ja palvelut integraatiopyörteessä](#). Helsinki: Nuorisotutkimusseura.
- [Purkutalkoiden materiaalit](#)
- [Potentiaali-hankkeen verkkosivut](#)
- Tanhua, Inkeri (2019) [Miksi koulutuksen segregaatio laitetaan nykyään yksilöiden syyksi?](#) SEGLI-Hanke.